

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Iustitia Et Iure, Continens Tractatus De Prudentia, Fortitudine, &
temperantia, de Ieiunio, & Iustitia generaliter sumpta, de Iustitia
commutativa, nempe de Pactis, & Contractibus in genere, de Promissione,
& Donatione liberali, de Commodato, & Deposito, de Mutuo, & Vjura, de
Emptione, & ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Pvinct. I. Quid fortitudo, & quæ illius functiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76677)

præcipue cum pro obrinenda, conseruandâque Iusticia non laiter condatat proprias passiones moderatas habere, cuius officium præstat Fortitudo, & Temperantia, vt videbims.

PUNCTVM I

Quid sit Fortitudo, & quæ illius functiones?

- 1 Explicatur Fortitudinis natura.
- 2 Fortitudo in superanda difficultate mortis possimum versatur.
- 3 Martyrium Fortitudinis actus præcipuus est.
- 4 Quæ opponantur Fortitudini per defectum?
- 5 Quæ per excessum?

Fortitudo generatim sumpta significat tum animi, tum corporis vires, vt pluribus exornat Ambros. Calepin. Verbo Fortis, & Fortitudo. Speciatim autem sumitur pro constantia, & firmitate in virtute retinenda, & vitio fugiendo, superatis quibuscunque contrariis. Secundum quæ significationem Fortitudo virtus est specialis, & atomia, quæ honestatem in genere firmiter amplecteris, & vitium fugis. Vt enim eâ virtute quicquid honestati contrarium est remoueat, & ab his quæ ad vitium impellant declinat. Quomodo videtur sumpsisse Fortitudinem Ambros. lib. 1. Officior. cap. 36. etiam inquit. Iure eâ Fortitudo vocatur quando vnusquisque se ipsum vincit, iram continet, nullis illecebris emollitur, atque insicitur, non aduersis perturbatur, non extollitur secundis, & quasi vento quodam, variatur rerû circumfertur mutatione. Et Prosper lib. 3 de Vita contemplatiua. cap. 20. cum ait. Animi Fortitudo ea debet intelligi, quæ non solum diuersis pulsata molestiis inconcussa permanet, sed etiam nullis voluptatum illecebris resoluta succumbit. Strictius autem sumpta Fortitudo, est quælibet virtus quatenus sui impedimenta remouet, & vitis contrariis se opponit. Quælibet namque virtus non solum habet ex se honestatem sui obiecti attingere, sed etiam quicquid ei obstat auertere, vt potè ad ipsius consecutionem necessarium. At in hac, & precedenti significatione non sumpta est Fortitudo à D. Thom. eiusque Interpretibus 2. 2. q. 123. art. 1. & segg. sed pro quadam animi firmitate ad superandam quamlibet difficultatem, quæ in virtutibus reperiri possit, eo quod id honestum, & rationi consonum sit. Vt bene docuit August. lib. 83. qq. 9. 31. & Philosoph. 2. Ethic. cap. 3. 6. & 7. & lib. 3. cap. 7. & alibi. Superare igitur difficultatem in virtute repertam commune est omnibus virtutibus, at superare illam quatenus consonum rationi est, proprium est virtutis Fortitudinis moralis: nam sub hac ratione sola, hæc specialis virtus difficultatem superat, cum tamen quælibet alia virtus sibi obstantia vincat, ex propria, & peculiari sui honestate. Sicuti explicatur Lessius. lib. 3. de Fortitudine. cap. 1. n. 4. Gregor. de Valen. 2. 2. disp. 8. q. 1. pun. 2.

Difficultates igitur virtutum superabis, partim si pericula, quæ illis obstant prudenter caueas, vel moderate aggrediaris, partim si illis euenientibus non succumbas. Vnde Fortitudo versatur in moderanda timoris, & audaciæ passione. Vt scilicet secundum Christianæ prudentiæ regulas pericula aliqua, & difficultates virtutum fugias, alia aggrediaris, alia patienter sustineas.

Sed quia ex his difficultatibus, & periculis illud maximû est, quod mortem inferit quæ est omnium terribilissimum, Fortitudo in superandâ eâ difficultate præcipue versatur, & maxime in superandâ difficultate mortis in bello contingentis. Non quia in superandis aliis leuioribus difficultatibus, & in aliis materiis Fortitudo non vigeat, sed quia Fortis, & Constans ea debet dispositione præditus esse, vt pro continendâ, conseruandâque virtute mortem præcipue in bello subire paratus sit. Sicuti rectè explicuit Valen. disp. 8. q. 1. pun. 2. Philosophum. 3. Ethicorum. c. 6. dicentem non esse fortem eum qui flagris cadendus confidit, vel non esse fortem qui mortem in mari, vel in morbo contingentem subiit, vt intelligatur non esse fortem nisi simul mortem in præclarissima re, scilicet bello subire paratus fuerit. Stante autem hac animi preparatione cuiuslibet mali prudens fuga, vel aggressio, aut permissio, fortitudo est.

Hinc rectè colligit D. Thom. communiter receptus. 2. 2. q. 124. art. 2. martyrium Fortitudinis actum præcipuum esse, quippe in eo vita quæ est omnium bonorum maximum bonum, ob fidem, veritatemque Catholicam ruendam exponitur. Conditiones autem ad ipsam requisitas, & qualiter à baptismo fluminis, & flaminis differat latè explicui, tract. 19. jun. 14. §. 1. & 2.

Porro fortitudini per defectum opponuntur. Primò timiditas, eò quod timendo excedis, siquidem times quæ & quando timenda non sunt, vel quæ timenda sunt times plu-

quam par est. Quod vitium per se spectatum veniale peccatum est, ar si ob eius causam ab aliquo virtutis grati præcepto desistas, mortale erit. Vti bene explicuit D. Thom. 2. 2. q. 125. art. 3. Caietan. verb. Timor. Gregor. de Valen. disp. 8. q. 3. pun. 2. in fine. Lessius. lib. 3. de fortitud. cap. 1. n. 61. Paul. Layman. lib. 3. sect. 3. num. 7.

Secundò opponitur Fortitudini per defectum intimitas, seu animi stupiditas, cum scilicet nec times quæ timenda sunt, neque quando, & prout oportet. Nam cum proprium sit Fortitudinis, (vt dictum est) plurium malorum pericula cauere, Fortitudini te appones, si hæc pericula temnas. Eritque peccatum mortale, vel veniale pro qualitate nocumti proprii, vel alieni inde proueniens. Sicuti docuit D. Thom. p. 1. 26. art. 1. Caiet. verbo Intimitas. Gregor. de Valen. Lessius, Layman. supra.

Tertiò opponitur Fortitudini per excessum audacia, & ignauias. Audacia in eo sita est, vt pericula adcas, & aggrediaris quando, & quo modo oportet. Ignauia vetò cum ea aggredi refugis. Quæ sunt peccata graua, vel leuia pro qualitate materiæ, quam refugis, vel aggredieris. Aduertit autem optimè Lessius. lib. 3. de fortitud. cap. 1. dub. 6. in fine. n. 66. Audaciam maxime affinem esse intimitati (ca timoris vacuitatis ignauiam vetò timiditatis) de quo committitur solum timiditatem, & audaciam Fortitudinis opponi docuerunt Doctores; tamen si claritatis gratia in hæc quæ vitia distinxerimus, quæ Fortitudini opponantur. Vt bene tradiderunt, Gregor. de Valen. Lessius, & Layman. locis citatis.

PUNCTVM II.

De Virtutibus Fortitudini annexis, & Vitiis oppositis.

- 1 Enumerantur virtutes Fortitudini annexæ.
- 2 Fidentia Fortitudini annexa quæ sit.
- 3 Declaratur Securitas, quæ est pars Fidentia.
- 4 Item Magnanimitas.
- 5 Item Magnificencia.
- 6 Item Patientia.
- 7 Item Longanimitas.
- 8 Item Perseuerantia.
- 9 Item Constantia.
- 10 Expenduntur vitia prædictis virtutibus opposita.

Fortitudini annectuntur fidentia, securitas, magnanimitas, magnificencia, & patientia, longanimitas, perseuerantia, & constantia. Vti colligitur ex D. Thom. 2. 2. q. 128. & segg. eiusque expofitoribus. Etenim cum officium Fortitudinis sit, difficulta aggredi, & terribilia sustinere, & in huius finis consecutionem prædictæ virtutes condecant, Fortitudini censentur annexæ. Neque censendæ sunt annecti, vt virtutes specie distinctæ in se, vel à Fortitudine, potius enim existimandum est ipsas Fortitudinem, quatenus in malis superandis, & bonis arduis consequendis diuersa munia exerceat, prædictis nominibus nuncupari.

Fidentia igitur est spes boni ardui consequendi, vel mali superandi, vt dixerunt Cicero: lib. 2. de iuuent. & August. lib. 83. qq. cap. 31. his verbis. Fidentia seu fidentia est spes quam magnis, & honestis rebus multum in se animas in se fiducia cum certa spe collocabit, estque Fortitudinis necessaria, vt potè quæ sine hac spe nec bonum arduum aggredi, nec malum contingens superare poteris.

Securitas pars est fidentia, contingitque cum ex toto timore, & anxietudine fidis te non esse à malo vincendum, neque à bono declinandum, pertinètiq. ad fortitudinem, quæ expulsi inuitabilis curis, & vanis timoribus sedatis, animum in virtute tranquillum, securum, & firmum reddit.

Magnanimitas magna aggreditur, & parua despiciit, eò quod naturæ rationali consonum sit. At cum nihil in rerum natura magnum sit nisi bonum honestum, & honestis in sola virtute reperitur, efficitur magnanimitatem in consecutione, conseruationeque virtutum versari tantum posse. Vt docuit D. Thom. 2. 2. q. 134. art. 2. ad 2. & ex Aristot. lib. 4. Ethic. cap. 3. Neque obest quamlibet virtutum, si in gradu perfecto sit, magna aggredi, quia ea aggreditur ex peculiari honestate sui obiecti: at magnanimitas ea aggreditur ex honestate, & decencia, seu conuenientia, quam illa magna habent cum animo rationali in beatitudinem creato. Vt rectè animi diuertit Lessius. lib. 3. cap. 2. dub. 4. n. 7. Neque item obest dixisse Aristot. lib. 4. Ethicor. cap. 3. & D. Thom. q. 129. art. 2. 3. & 4. Magnanimitatem versari circa magnos honores, quia circa eos versatur moderata eorum appetitum, ne pluriquam par est æstimetur, & appetantur, sed solum quatenus virtuti consequendæ, & conseruandæ condecere possunt. At circa honestatem virtutis, quæ